

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 12 Temmuz 2012
Nr. Ref.: RK 272/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 22/12

Başvurucu

Brahim Krasniqi

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev.I.br.58/2008 sayı ve 27 Aralık 2011 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu, Prizrenli avukatlar Fikri Shishko ve Shaip Ramadani tarafından temsil edilen Lipyan Belediyesi mukimi Brahim Krasniqi'dir.

İtiraz edilen karar

2. Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 158/2006 sayı ve 29 Ocak 2007 tarihli kararı ile Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararını değiştirip sanıkların revizyon talebini onayan ve başvuru talebini temelden yoksun olarak reddeden Kosova Yüksek Mahkemesi'nin I. Br. 58/2008 sayı ve 27 Aralık 2011 tarihli kararına itiraz edilmiştir.

Başvurunun konusu

3. Mülkiyet davası başvuru ile üçüncü tarafların ihtilafı oldukları mülkün mülkiyet hakkının belirlenmesine ilişkin başvuru neticesinde başlatılmış olup Kosova Yüksek Mahkemesi'nin rev. I. nr. 58/2008 sayı ve 27 Aralık 2011 tarihli kararıyla sonuçlanan meseledir. Başvuru bu konuda şu iddiaları ileri sürmüştür:

“Prizren mukimi Brahim Krasniqi tek taraflı ve adil olmayan bir kararla kendi mülkünden mahrum edilmiştir. Bu kararla Anayasa'nın 31 ve 46. maddeleriyle güvence altına alınan adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

Yüksek Mahkeme'nin rev.I.Nr. 58/2008 sayılı kararı hakkaniyetsiz ve tek yanlıdır. Bu kararla başvuru Avrupa İnsan Temel Hak ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşmesi'nin 1, 4, 6, 7, 12 ve 13. Ek Protokolleri ile ilgili olarak 1952 yılına ait 1. Ek Protokolü 1. maddesiyle güvence altına alınan temel insan hakları ihlal edilmiştir.

Hukuki dayanak

4. Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 fıkraları, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: “Yasa”) 20. maddesi, 22.7 ve 22.8 fıkraları ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: “İçtüzük”) 56. kuralı 2. fıkrası.

Başvurunun Mahkeme'deki seyri

5. Başvuru 2 Mart 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: “Mahkeme”) başvurmuştur.
6. Anayasa Mahkemesi, 21 Mayıs 2012 tarihinde başvuru ve Yüksek Mahkeme'ye KI 22/12 sayılı anayasal denetim başvuru sürecinin başlatıldığını bildirmiştir.
7. Raportör Yargıç Kadri Kryeziu'nun ön inceleme raporu 3 Temmuz 2012 tarihinde Üye Robert Carolan başkanlığında üyeler Altay Suroy ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti tarafından incelendikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunulmuştur.

Olguların özeti

8. Başvuru, 3 Mayıs 2002 tarihinde Malişova Belediyesine bağlı Drenoc köyü mukimi H. K. ve diğer kişiler hakkında Malişova Belediye Mahkemesinde dava açmıştır. Dava konusu taşınmaz mallar üzerindeki mülkiyet hakkının belirlenmesidir. Dava dilekçesi bu mahkemece C.nr. 24/2002 numara ile kaydedilmiştir.
9. Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 24/2002 sayı ve 7 Ağustos 2003 tarihli kararıyla Brahim Krasniqi'nin dava dilekçesi temelden yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

10. Başvurucunun Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 24/2004 sayı ve 7 Ağustos 2003 tarihli kararına karşı yaptığı itiraz hakkında Prizren Bölge Mahkemesi'nin çıkarttığı Ac. nr. 367/2003 sayı ve 9 Aralık 2004 tarihli kararlar başvurunun itirazını temelli olarak kabul etmiş ve Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 24/2002 sayı ve 7 Ağustos 2003 tarihli kararını bozarak dosyayı yeniden incelenmesi için iade etmiştir.
11. Malişova Belediye Mahkemesi dosyayı tekrar inceledikten sonra çıkarttığı C.nr. 45/2995 sayı ve 27 Haziran 2005 tarihli kararla başvurunun tazminat talebini temelden yoksun bularak tekrar reddetmiştir.
12. Başvurucu, Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 45/2995 sayı ve 27 Haziran 2005 tarihli kararına karşı itiraz başvurusunda bulunmuştur.
13. Başvurucunun itirazına ilişkin olarak aynı dava hakkında ikinci kez karar alan Prizren Bölge Mahkemesi, Ac. nr. 406/2005 sayı ve 27 Haziran 2005 tarihli kararı çıkartmıştır.
14. Malişova Belediye Mahkemesi başvurunun davası hakkında üçüncü kez çıkarttığı C.nr. 185/2006 sayı ve 29 Ocak 2007 tarihli kararla başvurunun dava dilekçelerini aşağıda belirtildiği şekilde kabul etmiştir:

Rrahishte mevkiinde bulunan 0.10.89 hektarlık 2410 ve 2411 numaralı parsellerin, 6. sınıf tarla cinsinden 0.59.18 hektarlık arazi ile 5. sınıf tarla cinsinden 0.48.28 hektarlık tarladan oluşan ve toplamı 1.08.08 hektar eden Drenoc Kadaastro Bölgesinde 258 numaralı tapuya kayıtlı mülkün sahibinin davacı Brahim Krasniqi'nin olduğu ve davalıların haksız yere onu zimmetlerine geçirdikleri; ihtilaflı kısmın kadaastro plan örneğine göre A noktasından B1 noktasına 88,66 m boyunda, B1 noktasından C1 noktasına 51,93 m boyunda ve 4 m eninde, C1 noktasından D1 noktasına 20,78 m boyunda ve 8 m eninde, D1 noktasından E1 noktasına 32,67 m boyunda ve 6 m eninde, E1 noktasından F1 noktasına 47,42 m boyunda ve 5 m eninde, F1 noktasından H1 noktasına 38,00 m boyunda ve 4 m eninde olup 0.10,89 hektarlık arazinin ihtilaflı kısmı 2410 ve 2411 numaralı parseller olduğu; bu sebepten dolayı davalılardan H. Xh., M. H. ve B.'nin bu olguyu kabul etmeleri gerektiği; davalılardan H. ve B. davacının 0.10.89 hektarlık arsadaki ihtilaflı kısmın üzerindeki mülkiye hakkını tanımalarına mecbur kılınmaları gerektiği teyit edilmiş, kararın kesinleştikten sonra 15 gün içerisinde Malişova Belediyesi Kadaastro ve Jeodezi Müdürlüğü'nün ihtilaf konusu mülkün tamamına ilişkin mülkiyet hakkını tüm kadaastro kütüklerinde davacının adına kaydetmesi emredilmiş, aksi halde kararın icra yoluyla uygulanacağı belirtilmiştir.

15. Prizren Bölge Mahkemesi, 6 Aralık 2007 tarihinde H. K. ve diğer sanıkların Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 185/2006 sayı ve 29 Ocak 2007 tarihli kararına karşı yaptıkları itirazı üzerine aldığı Ac. nr. 170/2007 sayılı kararlar Hazse Krasniqi'nin itirazını temelden yoksun olarak reddetmiş ve Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 185/2006 sayı ve 29 Ocak 2007 tarihli kararını onamıştır.
16. Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararının kesinleşmesinden sonra başvuru yetkili temsilcileri vasıtasıyla 25 Ocak 2008 tarihinde kararın uygulanmasını talep etmiş ve bu talep E. nr. 78/2008 numara ile dava dilekçesi olarak kaydedilmiştir. Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararının icrası 31 Ocak 2008 tarihinde onaylanmıştır.

17. Davalılarından H. ve B. K. Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararı hakkında 1 Şubat 2008 tarihinde olağanüstü kanun yolu olan revizyon başvurusunda bulunmuşlar, sanıkların temsilcisi ise 21 Şubat 2008 tarihinde Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararının icrasına itiraz ederek revizyon başvurusu hakkında Yüksek Mahkeme'den karar çıkıncaya kadar icranın ertelenmesini talep etmiştir.
18. Yüksek Mahkeme, sanıklardan H. ve B.K. 'nin revizyon başvurusuna ilişkin olarak 27 Aralık 2011 tarihinde çıkarttığı rev.I.nr. 58/2008 sayılı kararla revizyon talebini onayıp Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 170/2007 sayı ve 6 Aralık 2007 tarihli kararı ile Malişova Belediye Mahkemesi'nin C.nr. 185/2006 sayı ve 29 Ocak 2007 tarihli kararını değiştirmiştir. Yüksek Mahkeme karar metninde şu gerekçeye yer vermiştir:

“... Kosova Yüksek Mahkemesi olgusal durumdan hareketle, ilk derece mahkemelerinin olgu değerlendirmesi esnasında her iki derece mahkemelerinin davacının talebinin temelli olduğu tespitinde bulunurlarken maddi hukuku yanlış uyguladıklarından, bu hukuki tutumunun adil ve meşru olarak onaylanamayacağını tespit etmiştir.

“Davada müdahil olan A. K.'nin eski sahibi sıfatıyla 2408 ve 2409 parselleri 1954 yılından 1981 yılına kadar herhangi bir engel olmaksızın işlediği ve ihtilaflı araziyle birlikte bir bütün olarak H. ve B.K. davalıların murislerine sattığı ve davacının arazisinin eski sınır noktasına kadar olan kısmı söz konusu davalılara teslim ettiği ve davacı tarafından 2000 yılına kadar herhangi bir engelleme olmaksızın işlediklerine ilişkin tartışmasız gerçeğinden hareketle; davacının erkek kardeşlerinden ayrılıp miras paylaşımının yapıldığı 1954 yılından itibaren Drenoc Kadastro Bölgesine 258 numara ile kayıtlı tapuya göre kayıtlı olduğu iddiasına istinaden 01.01.1967 yılında yürürlüğe giren aerografi kayıtlarının deşifre edilmesinden sonra Jeodezi uzmanı Hysen Thaqi tarafından 05.01.2007 tarihinde yapılan ekspertizi ile ihtilaflı 2410 ve 2411 numaralı parsellerin davacı tarafından yönetildiği tespit edilmiştir.”

Mülkiyet Hukuku Temel İlişkileri Yasası'nın 20. maddesi ve 2. fıkraları şöyledir: Mülkiyet hakkı, yasa uyarınca hukuki işlem, veraset veya devlet organlarının yasaya uygun şekilde aldıkları kararlarla kazanılır.

Mevcut davada davacı ihtilaflı mülk üzerinde mülkiyet hakkını, yukarıda belirtilen hüküm uyarınca hukuk temeline dayanarak elde etmemiştir; zira dava evrakından hukuk temeline ilişkin delil bulunmayıp, davacının 1954 yılından bu yana mülkü sahiplenmediği ve kullanmadığı olgusu göz önünde bulundurulduğunda tapu, mülkiyet hakkının kazanıldığına ilişkin delili teşkil etmez.

Mahkeme tarafından yukarıda belirtilen sebepler ve bu dava evrakındaki verilerden, ilk derece mahkemelerinin maddi hukuku yanlış uyguladıkları tespit edildiğinden, her iki derece mahkemesinin kararlarının değiştirilmesi ve dava dilekçesinin bu haliyle reddedilmesi gereği doğmuş oldu.

Başvurucunun iddiaları

19. Başvurucu şöyle bir değerlendirmede bulunmuştur:

İçtihatta revizyon başvurusuna ilişkin kararda kesinleşmiş yargı kararının değiştirilip sağlam gerekçe belirtmeksizin kararın alınması ender rastlanan bir

durum olduğundan, Kosova Yüksek Mahkemesi kararı Çekişmeli Yargı Usul Yasası'nın 225 ve 224/2 maddelerine ilişkin ihlaller içermektedir. Mevcut davada davacının dava dilekçesine istinaden yapılan yargılama usulleri ve ilk ile ikinci derece mahkemeleri kararları göz önünde bulundurulduğunda, Yüksek Mahkeme'nin Rev.I.nr. 28/2008 sayılı kararının adaletsi ve tek yanlı olduğu ve davacının 1952 tarihli İnsan Temel Hak ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi 1. Ek Protokolü 6. maddesiyle ilgili olarak İnsan Temel Hak ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ile 1, 4, 6, 7, 12 ve 13. Ek Protokolleriyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği, nitekim adaletsiz ve tek yanlı kararlar Prizrenli Brahim Krasniqi'nin mülkünden mahrum edildiği, Brahim Krasniqi'nin Kosova Anayasası'nın 31 ve 46. maddeleri ile güvence altına alınan adil ve tarafsız yargılanma hakkının ihlal edildiği anlaşılmaktadır.”

20. Başvurucunun iddialarına göre ...kendisinin E.nr. 78/2008 sayılı kesinleşmiş kararın icrası için 2009 yılının ikinci yarısında Malişova Belediye Mahkemesi'ne başvurmuş olup bu talebi hakkında, muhtemelen olağanüstü kanun yoluna ilişkin karar beklenerek karar verilmeyip adil ve tarafsız yargılanma hakkı da ihlal edilmiştir.

21. Başvurucu, Anayasa Mahkemesi'ne şu taleple başvurmuştur:

Başvurucunun Kosova Anayasası'nın 31 ve 46. maddeleri ile öngörülen adil ve tarafsız yargılanma hakkı ve aynı şekilde 1952 tarihli İnsan Temel Hak ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi 1. Ek Protokolü 6. maddesiyle ilgili olarak İnsan Temel Hak ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ile 1, 4, 6, 7, 12 ve 13. Ek Protokolleriyle güvence altına alınan hakları ihlal eden Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev.I.nr. 58/2008 sayı ve 27.12.2011 tarihli kararının iptal edilmesi.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

22. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 31 ve 46. maddeleri ile AİHS'nin 1. Ek Protokolü 6. maddesiyle ilgili olarak AİHS'nin 1, 4, 6, 7, 12 ve 13. Ek Protokollerinin başvurusuna esas teşkil ettiklerini ileri sürmüştür.

23. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 48. maddesi şöyledir:

Başvurucu, başvurusunda ihlal edildiği iddiasında bulunduğu hak ve özgürlüğünü açıkça belirtmek ve kamu otoritesinin hangi somut hükmüne itiraz etmek istediğini açıklamak durumundadır.

24. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerince alınan kararların ele alındığı temyiz mahkemesi olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlayıp uygulamak ilk derece mahkemelerin görevidir. (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

25. Mahkeme, başvurucuların iddialarını desteklemek için ilk görünüş ispatı türünden bir delil sunmadıklarını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvurucular, Anayasa'nın 31, 46 ve 54. maddeleri ile AİHS'nin 6 ve 13. maddelerinin, Anayasa'nın 113.7 maddesi ile Yasa'nın 48. maddesinde belirtildiği şekilde, onların iddialarını hangi şekilde desteklediğini açıklamamışlardır.

26. Başvurucu, hukuk mahkemeleri tarafından yasaların yanlış uygulanışından haklarının (adil yargılanma hakkının) ihlal edildiğini ileri sürmüştü, fakat söz konusu kararların bu anayasal haklarını hangi şekilde ihlal ettiğini açıkça belirtmemiştir.
27. Bu başvuruda başvuru sahipleri, kararlara itiraz etme ve yanlış yapıldığını düşündükleri yasa yorumuna karşı Belediye ve Bölge Mahkemeleri nezdinde dava açma imkânları sunulmuştur. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Lituanya davası ile ilgili AIHM'nin 17064/06 sayılı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
28. Sonuç olarak bu başvuruda kabul edilirlilik koşulları yerine getirilmemiştir. O, itiraz konusu kararlar Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ispatlamakta başarısız olmuştur.
29. Öyle ki İçtüzüğü'nün 36 (2b) kuralına göre başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu kural şunu belirlemiştir: *Mahkeme, açıkça isnat edilmeyip aşağıdaki kanaatlere varması durumunda istemleri reddedecektir: Sunulan olguların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman*”.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 48. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36 (2b) bendine dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 3 Temmuz 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Oybirliğiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Kadri Kryeziu, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza